

Utrikesministerns motsägelsefulla uttalanden om Israel och "utomrättsliga avrättningar"

Utrikesminister Margot Wallström har, när hon har uttalat sig om Israel och "utomrättsliga avrättningar", i två interpellationsdebatter i riksdagen och i SVT:s Agenda, hävdade fyra olika – otydliga, motsägelsefulla och sinsemellan oförenliga – ståndpunkter.

Dessa är:

- 1) att både Palestina och Israel gör sig skyldiga till utomrättsliga avrättningar,
- 2) att utrikesministern uttalade sig om Israel men att hon inte vill anklaga Israel, eftersom hon inte har uppgifter om att Israel skulle ha begått utomrättsliga avrättningar, samt
- 3) att utrikesministern i (1) överhuvudtaget inte talade om Israel utan uttalade sig generellt,
- 4) att det på starka grunder kan misstänkas att Israel har begått utomrättsliga avrättningar och att det är centralt att det görs grundliga och trovärdiga undersökningar kring dessa dödsfall, i syfte att bringa klarhet i situationen och få till stånd ett möjligt ansvarsutkrävande.

Felaktiga och motstridande uttalanden i kammaren har tidigare kritiserats av Konstitutionsutskottet. I synnerhet gäller det utrikespolitiken, som just formas genom regeringens uttalanden. I sammanhanget kan nämnas en granskning som Konstitutionsutskottet gjorde i betänkandet 2001/02:KU20 (avsnitt 5) om formerna för utrikespolitiskt beslutsfattande.¹

I betänkandet uppmärksammades så kallad "uttalandepolitik" som ett viktigt inslag i utrikespolitiken. Uttalandepolitiken utnyttjar så kallade "performativa uttalanden" – "doing something by saying something".

Under rubriken "Utskottets ställningstagande" i det nämnda betänkandet sägs att utskottets granskning av formerna för utrikespolitiskt beslutsfattande hade som syfte att utgöra "underlag och bakgrund för bland annat framtida granskningsfrågor". Det framstår som centralt att utrikespolitiken, med sin uttalandepolitik genom performativa uttalanden, är beroende av att uttalandena är kongruenta och inte motsägelsefulla eller felaktiga.

Margot Wallström har dessutom anklagat Israels regering för att medvetet ha missuppfattat hennes uttalanden (se punkten 2 nedan).

Jag menar därför att det kan finnas grund för Konstitutionsutskottet att pröva om utrikesministern brustit i sin uttalandepolitik med anledning av de fyra motsägelsefulla och sinsemellan oförenliga uttalanden om Israel och "utomrättsliga avrättningar" som jag redogör för nedan, och därigenom skapat stor oklarhet kring regeringens hållning i frågan.

- 1) **Utrikesministern anklagade både Palestina och Israel, och sade att det är viktigt att skyldiga palestinier och israeler ställs inför rätta och att inte Israel och Palestina använder sig av utomrättsliga avrättningar (riksdagen, anförande 8 och 16, den 4 december 2015).**

Utrikesministern: "I samband med de senaste våldsdåden i Israel och Palestina har jag gjort det i anförande i FN:s säkerhetsråd, i debattartiklar, på Twitter och så vidare. Mina fördömanden har förstås gällt när palestinier såväl som israeler har utfört dåden. Jag har också betonat vikten av att skyldiga ställs inför rätta och att man inte använder sig av utomrättsliga avrättningar."

¹ Att regeringen i utrikespolitiken använder uttalandepolitik genom performativa uttalanden framgår till exempel av hur regeringen formar "en feministisk utrikespolitik", se: <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/en-feministisk-utrikespolitik/>.

2) Utrikesministern talade om Israel, men hävdade att Israel inte har begått utomrättsliga avrättningar (Expressen, den 4 december 2015 samt SVT Agenda, den 17 december 2015).

Programledaren: ”Finns det exempel på att Israel har begått utomrättsliga avrättningar?”

Utrikesministern: ”Nej, jag har inga sådana uppgifter som jag vill anklaga Israel för. Jag varnade för att det här är sådant som ligger i farans riktning när våldet eskalerar så som det har gjort.”

3) Utrikesministern talade i (1) överhuvudtaget inte om Israel (SVT Agenda, den 17 december 2015).

Programledaren: ”Men varför tog du upp utomrättsliga avrättningar i det här sammanhanget om du inte avsåg just Israel?”

Utrikesministern: ”Jag pratade om det som ett folkrättsligt fenomen och hur allvarligt det är.”

Programledaren: ”Menar du att Israel medvetet missuppfattar dig?”

Utrikesministern: ”Ja. Jag kan inte svara på varför.”

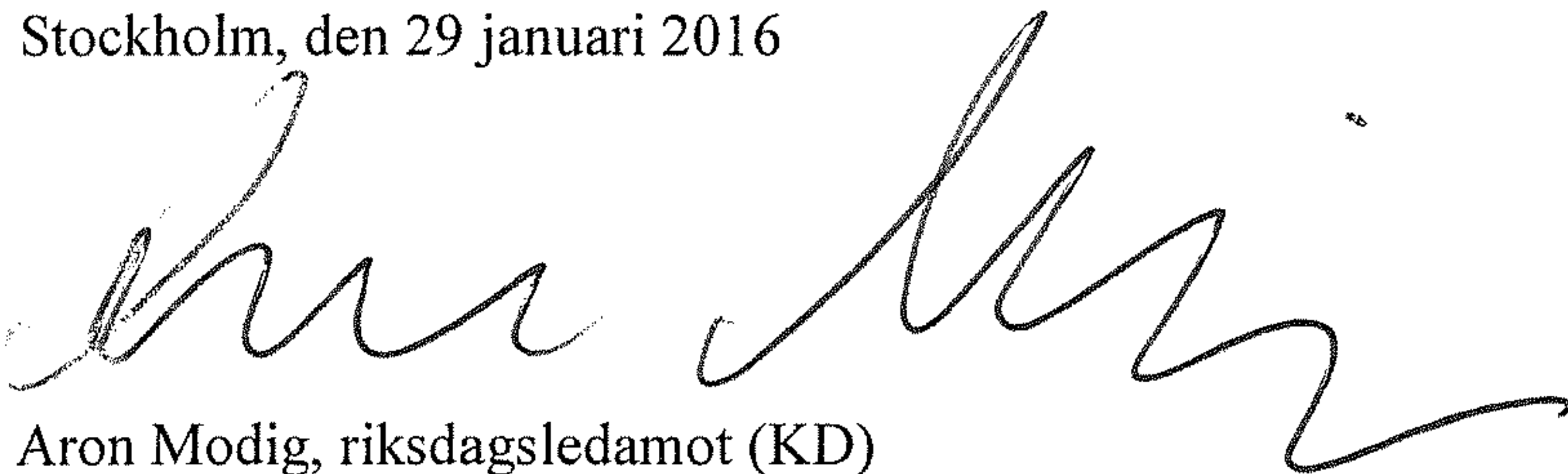
4) Utrikesministern sade att det på starka grunder kan misstänkas att Israel har begått utomrättsliga avrättningar och att det är centralt att det görs grundliga och trovärdiga undersökningar kring dessa dödsfall i syfte att bringa klarhet och få till stånd möjligt ansvarsutkrävande (riksdagen, anförande 1, den 12 januari 2016).

Utrikesministern: ”FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter gjorde redan den 28 oktober ett uttalande där han hänvisade till att den israeliska responsen har angivits vara oproportionerlig så till den grad att utomrättsligt dödande starkt kunde misstänkas. Även MR-organisationer och folkrättsexperter har uttryckt liknande farhågor. Det är centralt att det görs grundliga och trovärdiga undersökningar kring dessa dödsfall i syfte att bringa klarhet och få till stånd möjligt ansvarsutkrävande.”

Anhållan om granskning av KU

Jag anhåller om att Konstitutionsutskottet ska granska om utrikesminister Margot Wallström, i fyra motsägelsefulla och sinsemellan oförenliga uttalanden om Israel och utomrättsliga avrättningar, brustit i sin uttalandepolitik.

Stockholm, den 29 januari 2016

Aron Modig, riksdagsledamot (KD)

Källhänvisningar

Riksdagen, anförande 8, den 4 december 2015

Utrikesministern: ”I samband med de senaste våldsdåden i Israel och Palestina har jag gjort det i anförande i FN:s säkerhetsråd, i debattartiklar, på Twitter och så vidare. Mina fördomanden har förstås gällt när palestinier såväl som israeler har utfört dåden. Jag har också betonat vikten av att skyldiga ställs inför rätta och att man inte använder sig av utomrättsliga avrättningar.”

<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Interpellationsdebatter1/Debatt/?did=H310150>

Riksdagen, anförande 16, den 4 december 2015

Utrikesministern: ”Jag tar avstånd från knivattacker. Det är fruktansvärt, och det får inte förekomma. Israel har alltid rätt att försvara sig, att försäkra sig om sin säkerhet. Men jag säger även i andra situationer att responsen inte får bli sådan att det blir fråga om utomrättsliga avrättningar eller på annat sätt oproportionerligt så att antalet dödade överstiger det ursprungliga dödsantalet flera gånger om.”

<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Interpellationsdebatter1/Debatt/?did=H310150>

Expressen, den 4 december 2015

Artikel: ”Margot Wallströms pressekreterare Erik Wirkensjö skriver nu i ett mejl till Expressen att utrikesministern inte sagt att Israel sysslar med ’utomrättsliga avrättningar’. Han vill förtydliga: ’Utrikesministern för ett principiellt folkrättsligt resonemang om rätten att försvara sig och om vikten av proportionalitets- och distinktionsprincipen, det vill säga att svaret på våldsamma attacker måste vara rimligt och att man i största möjliga mån måste skydda civilas liv. Det hon säger om detta gäller båda sidor.’”

<http://www.expressen.se/nyheter/wallstrom-kritiserar-av-israels-ambassador/>

SVT Agenda, den 17 december 2015

”Det var i en interpellationsdebatt i fredags som Margot Wallström pratade om de palestinska knivattackerna mot israeler på senare tid och då sade hon bland annat: ’Jag tar avstånd från knivattacker. Jag tycker det är fruktansvärt och det får inte förekomma, och Israel har alltid rätt att försvara sig, att försäkra sig om sin säkerhet. Och på samma sätt får inte responsen vara sådan och det säger jag i andra situationer där responsen blir sådan att det blir utomrättsliga avrättningar eller att det blir oproportionerligt så att antalet dödade på den sidan överstiger det ursprungliga dödsantalet, flera gånger om. Det är inte rätt väg framåt för Mellanöstern.’”

Utrikesministern: ”Jag pratade om det som ett folkrättsligt fenomen och hur allvarligt det är, säger hon i Agenda.”

Programledaren: ”Menar du att Israel medvetet missuppfattar dig?”

Utrikesministern: ”Ja. Jag kan inte svara på varför. Det här har spunnit runt i sociala medier.”

Programledaren: ”Men varför tog du upp utomrättsliga avrättningar i det här sammanhanget om du inte avsåg just Israel?”

Utrikesministern: ”Jag pratade om det som ett folkrättsligt fenomen och hur allvarligt det är. Vi måste förhindra att detta sker både här och i andra kriser och situationer.”

Programledaren: ”Finns det exempel på att Israel har begått utomrättsliga avrättningar?”

Utrikesministern: ”Nej, jag har inga sådana uppgifter som jag vill anklaga Israel för. Jag varnade för att det här är sådant som ligger i farans riktning när våldet eskalerar så som det har gjort.”

<http://www.svt.se/nyheter/inrikes/wallstrom-israel-missforstar-medvetet>

Riksdagen, anförande 1, den 12 januari 2016

Utrikesministern: "FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter gjorde redan den 28 oktober ett uttalande där han hänvisade till att den israeliska responsen har angivits vara oproportionerlig så till den grad att utomrättsligt dödande starkt kunde misstänkas. Även MR-organisationer och folkrättsexperter har uttryckt liknande farhågor. Det är centralt att det görs grundliga och trovärdiga undersökningar kring dessa dödsfall i syfte att bringa klarhet och få till stånd möjligt ansvarsutkrävande."

<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Interpellationsdebatter/Debatt/?did=H310258>